

เทศน์เช้า วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๒

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ใ้ฉันเป็นเรื่องของเด็ก เรื่องของผู้ใหญ่ เรื่องของผู้ใหญ่ เราเติบโตมาแล้ว เราเติบโตมาเราต้องมีสติปัญญาเพื่อรักษาชีวิตของเรา ถ้ารักษาชีวิตของเรา ทุกคนปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์

ถ้าปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ ทางโลกเขาให้ประสบความสำเร็จในชีวิต ให้ครอบครัวเราอบอุ่น ให้ในครอบครัวเราพูดกันรู้เรื่อง นี่เป็นบุญกุศลมากนะ ถ้าครอบครัวทำงานเสร็จแล้วยากกลับบ้าน มันเป็นห่วงนะ เป็นห่วง เป็นอาลัยอาวรณ์ ต้องกลับบ้าน

แต่ถ้าบางครอบครัว เราเห็นมากเวลาเป็นข่าว ทำงานเสร็จแล้วไม่อยากกลับบ้าน จะหาที่ไหนก็ได้ เพราะว่ามันกลับบ้านไปแล้วมันมีแต่ความทุกข์ใจ กลับบ้านไปแล้วมันมีแต่ความบีบคั้นนะ

เราปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ แม้แต่ในครอบครัวของเรา ถ้าเจรจกกัน คุณกันรู้เรื่อง มันจะเป็นความสุขของเรา แต่ถ้ามันมีความขัดแย้งๆ ถ้าเป็นพ่อแม่ที่ดี พ่อแม่ที่ดี เวลาลูกเล็กๆ ๓ ขวบ ๔ ขวบ ได้กอดลูกหรือยัง เพราะตอนนี้มันจะพัฒนาสมองของมัน แต่เวลามันโตเป็นวัยรุ่นนะ ต้องฟังมันแล้ว

พ่อแม่ที่ดีนะ เขาจะอ่อนน้อมอ่อนโยนไปตามลูกเขา ไม่มีการโต้แย้ง ไม่มีการให้มันเป็นปัญหาขึ้นมา

เวลาเด็กน้อยเราสอนมันทั้งนั้นนะ เพราะอะไร เพราะมันไปไหนไม่รอดหรอก มันวิ่งมาแบบมึนๆ มันเอาทั้งนั้นนะ แต่เวลามันโตขึ้นมาแล้ว พ่อแม่มันไม่ฟังหรอก มันฟังเพื่อนมัน เพื่อนมันบอกว่าพ่อแม่เป็นไดโนเสาร์ เรายังผู้ฉลาด เรามาปรึกษากันดีกว่า นี่เวลามันโตขึ้นมา

ถ้าคนที่ฉลาด เราก็เป็นวัยรุ่นมาก่อน เราเกิดมาเป็นมนุษย์นะ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราเกิดมามีพ่อแม่ พ่อแม่เลี้ยงดูเรามาอย่างใด เราโตขึ้นมา เราเองเราเคยผ่านประสบการณ์นั้นมา นี่เราควรเข้าใจ ถ้าเป็นพ่อเป็นแม่ไง

ถ้าเป็นพ่อเป็นแม่ เกิดในประเทศอันสมควร เกิดในพ่อแม่ที่ดีงาม พ่อแม่ที่ดีงามนะ อนาคตบิณฑิกเศรษฐี เวลาลูกชาย จ้างเลย จ้างให้ไปวัด พอไปวัดเสร็จแล้วจ้างให้จำคำเทศน์มา

เวลาจ้างให้ไปวัดก็ไปวัดก่อน พอไปวัดก่อนนะ พัฒนาขึ้น ให้ฟังมาว่าพระพุทธเจ้าสอนเรื่องอะไร แล้วให้ตั้งค้เพิ่มมากขึ้น เขาจ้างเขาวานกันเพื่อให้ไปสู่ความเป็นคนดี ๆ ใจ

ถ้าเป็นคนดีนะ คนดีมันอยู่ที่เวรที่กรรม

เวลาเด็กน้อยนะ เวลามันประชิดประชัน มันต้องการความอบอุ่น เวลาต้องการความอบอุ่นนะ แล้วมันดูพี่ดูน้อง ถ้าพ่อแม่ไปโอ้อวดมากกว่า มันก็มีความคิดแล้ว แต่พ่อแม่ก็มี ความจำเป็นไง เวลาเราน้อย เห็นไหม

มีคนบ่นมาก เราปากกัดตีนถีบ เราต้องหาเงินหาทอง เราไม่มีเวลามาโอบมาอุ้มหรือ

แต่เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา มันทุกข์มันยากในหัวใจนะ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ หรือสัตว์ชนสัตว์ก็ หรือหัวใจของคนใจ แต่เราเกิดมาในสังคมความเป็นมนุษย์ใจ มีธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธาตุ ๔ เรามีร่างกาย ขันธ ๕ คือความรู้สึกนึกคิด เราต้องเสมอกับสังคม สังคมเขาคือมีสิ่งใด เราจะเสมอกับสังคมอย่างนั้น มันก็เป็นเรื่องจริง มันเป็นเรื่องจริงทางโลกที่เรามีการแข่งขันใจ

คอมมิวนิสต์ คอมมิวนิสต์ที่ล่มสลายไปเพราะอะไรละ เพราะว่าเสมอภาคๆ รัฐบาลเป็นผู้ดูแลค่าจูน มันไม่มีการขวนขวาย ไม่มีการแข่งขัน จนมันล่มสลายไป

ทุนนิยม ทุนนิยมมันต้องมีการแข่งขัน ถ้ามีการแข่งขันแล้วมันจะเกิดการพัฒนา การพัฒนาเกิดปัญญา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาสังคม สังคมมันต้องมีการแข่งขัน การแข่งขันโดยธรรมชาติ วันนี้นะ วันพระๆ วันพระเป็นผู้ที่ประเสริฐๆ ใจ มันประเสริฐที่ไหน มันประเสริฐในหัวใจของสัตว์โลก

เวลาคนเกิดมาถ้ามันมีคุณงามความดีในใจนะ ถ้ามีคุณงามความดีในใจนะ มันมองสิ่งใดแล้วมันมีเมตตาธรรม คำว่า “เมตตาธรรม” ในครอบครัวของเราเวลาถ้ามันอบอุ่น เวลามันดีงามขึ้นมา ครอบครัวเรา เรามีความสุข แล้วเวลาหัวใจละ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เรื่องของใจ เรื่องของใจทั้งสิ้นนะ

เราเข้าบ้านเรา เรามีพ่อแม่มีพี่น้องมีปู่ย่ามีตาเมียยาย เวลาเข้ามาในหัวใจนะ กิเลสไม่มีพ่อแม่มีปู่ย่ามีหลาน กิเลสมันทึ่มมันท้าง มันพลิกมันแพลง มันปลิ้นมันปล้อน ถ้ากิเลสมันดี คนปรารถนาดีต้องเป็นคนดีหมด คนสร้างคุณงามความดีมันต้องเป็นคนดีหมด ทำไมมันดีแต่ต้นละ ทำไมมันกลายเป็นพันธุ์ละ มันกลายเป็นพันธุ์ มันสูญพันธุ์ไปที่ไหนละ ก็นี้ไง ก็กิเลสในใจของคนไหน ก็กิเลสในใจของคนมันปลิ้นมันปล้อน มันพลิกมันแพลงนั่นละ

ตั้งใจไว้เลย ตั้งเป้าไว้เลย พระบวชใหม่ทุกองค์จะเป็นพระอรหันต์ทั้งนั้นนะ

เวลาถ้ามันตั้งเป้าแล้วมันมีกระทำนะ อยากรเป็นพระอรหันต์แล้วปิดเลย ปิดหูปิดตาไม่ต้องไปมองโลกเลย เราตั้งต้นของเราไป เรามีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะแล้วตั้งต้นของเราไป เวลาภาวนาไป ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี ถ้ามันภาวนาไป ๗ เดือน ๗ ปี ถ้าทำถูกต้องดีงาม เป็นสัมมาทิฐิ ถูกต้องดีงามนะ จะเป็นพระอรหันต์

นี่มันถูกต้องดีงามหรือไม่ละ มันถูกต้องโดยกิเลสไป ถูกต้องโดยความทะยานอยากไป มันถูกต้องโดยการพลิกแพลง กิเลสมันพลิกแพลงไป แล้วไม่มีสิ่งใดเลย ถ้าในหัวใจมันไม่พร้อมใจ หัวใจไม่พร้อมเพราะอะไร เพราะกิเลสค้นหาความทะยานอยาก นี่จิตนิสัย

เวลาครูบาอาจารย์ท่านพิจารณาของท่านนะ ตั้งแต่หลาน ตั้งแต่พ่อ ตั้งแต่ปู่ ตั้งแต่ย่ามันเวลาฆ่าเป็นชั้นๆ ขึ้นไป โลกพึ่งไม่รู้เรื่องนะ โลกมันบอกกิเลสคือกิเลสไป แต่กิเลสมันมีครอบครัว ใจ ครอบครัวของมาร ครอบครัวมารมันอยู่ในใจของคน ดูสิ เวลาปุณฺณ กัลยาณชน ปุณฺณกับ กัลยาณชนมันยังไม่เข้าใจเลย

ถ้ามันเข้าใจนะ เวลาคนภาวนาปากกัดตีนถีบเพื่อต้องการเอาความสงบของใจ เพื่อหาความสงบ นี่ไง ปุณฺณ ปุณฺณคือคนหนา หนาโดยอะไร รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร เป็นเราเป็นเขาทั้งสิ้น สรรพสิ่งนี้ทุกอย่างยึดมันถือมันนะ แล้วยึดมันถือมันใครไปยึดละ กิเลสมันยึดหรือ โลกมันยึดหรือ กิเลสในใจของคนต่างหาก วัตถุมันยึดใคร

รถซื้อมาคันละก็ล้านก็แล้วแต่ มันซื้อสัตย์กับเจ้าของมันใหม่ มีแต่เจ้าของไปคอยเช็ค คอยดู คอยดูแลมันนั่นนะ มันทำอะไรให้เจ้าของมันบ้าง นี่ไง แต่คนไปติดมันต่างหาก ความ เป็นเจ้าของเรา เราไปยึดมันว่าของเรา ของเรา ของเรา นี่ก็เหมือนกัน เวลามันมีความรู้สึกนึกคิด ขึ้นมา ก็เลสมันปั่นมันป่วนในใจ

เวลาตั้งใจที่ประพฤติปฏิบัติ เราตั้งใจ ตั้งใจเจตนาที่ดี พอตั้งใจแล้วล้มแล้ว แล้วต่อไปนี่ เป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้นนะ มันพลิกมันแพลง เป็นอย่างนั้นๆ แล้วเชื่อไปหมดเลย แล้วมันสงบ ใหม่ สงบมันเป็นความจริงใหม่ นี่ต้นคด ต้นคด ปลายตรงไม่มี ต้นก็ทำไม่เป็น

เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมีบุญญาธิการ องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้ามีบุญญาธิการ คำว่า “มีบุญญาธิการ” ท่านจะรู้ว่าหัวใจถ้ามันจะสงบมันมา จากอะไร แล้วเราก็ก็นำสิ่งนั้นไปคุมครองดูแลใจให้เราสงบ แต่มันมองไม่เห็นใจ มันไม่ ยอมรับใจ

เหมือนพ่อแม่ พ่อแม่สอนลูก สอนให้เป็นคนที่ดี พ่อแม่สอนให้กินข้าวให้เรียบร้อย กิน ข้าวแล้วรู้จักเก็บรู้จักล้าง รู้จักทำความสะอาดในบ้าน นี่พ่อแม่สอนอะไร แล้วเป็นความดีอะไร เช็ดบ้านถูบ้านมันเป็นความดีหรือ เป็น เป็นเพราะว่าสิ่งที่เราทำมันตัดจิตนิสัย มันตัดให้คนคน นั้นเป็นคนที่ดีสะอาด คนคนนั้นเป็นคนที่ดีรับผิชอบ คนคนนั้นเป็นคนที่ดีคุมครองดูแล คนคนนั้น เป็นคนดีขึ้นมา การฝึกหัดมันต้องมีวิธีการฝึกหัดขึ้นมา

หัวใจก็เหมือนกัน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมีบุญญาธิการ ท่านถึงวางข้อปฏิบัติไว้ พอเราไปฟังนะ โอ้ย! มีแต่ข้อวัตร มีการปฏิบัติ มันร่วนวายไปหมดเลย สุทธิธรรมชาติของจิต จิตมัน มีอยู่แล้ว มันเป็นสมาธิโดยธรรมชาติ อยู่เฉยๆ มันเป็นเอง ชอบ ชอบที่ไม่ต้องทำอะไรเลยแล้ว เป็นพระอรหันต์ ชอบ แล้วมันก็มีคนมาล้อมาหลอก หนุนงาย นี่ก็ง่ายหมดเลย ใสนั่นมันอึดตึกิ ลมถาญุค มันทำให้ลำบาก โอ้ย! มันร่วนมันวาย มันไม่ดีเลย เรามานั่งกันเฉยๆ

นี่ไง ต้นมันคด

ต้นมันคดเพราะมีความโลเล ต้นมันคดเพราะกิเลสมันคือด้าน พอกิเลสมันคือด้านมันก็ แสวงหาสิ่งที่จะทำให้ได้ง่าย พอสิ่งที่ทำง่าย แต่คนที่มันมีบุญญาธิการเหมือนพ่อแม่ พ่อแม่แต่ ละคนจะอบรมลูกมาแต่ละคนมันใช้เวลาเท่าไร ครูบาอาจารย์ท่านถึงมีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาให้

เป็นเครื่องอยู่ของใจ เครื่องอยู่ของใจนะ อย่างน้อยก็ต้องให้อยู่ในข้อประพฤติปฏิบัติเหมือนลูก อย่างน้อยก็ให้ล้างจาน อย่างน้อยก็ให้เก็บเสื้อผ้า เก็บที่นอน อย่างน้อยก็รักษากันตัวเองไว้ให้ดี คอยดูแลขโมยอย่าให้มันเข้ามา อย่างน้อย เห็นไหม แล้วมันเป็นอะไรละ มันเป็นคนที่ดี

นี่ก็เหมือนกัน ข้อวัตรปฏิบัติ ข้อวัตรปฏิบัติที่เราทำๆ มันของของหัวใจนะ

หลวงปู่มั่นท่านพูดกับหลวงตา “ผู้ที่มีพรหมมากไม่ต้องขึ้นมานะ ให้ผู้บวชใหม่ขึ้นมาๆ มันจะได้มีข้อวัตรติดหัวใจมันไป มันจะได้มีข้อวัตรติดหัวใจมันไป”

เหมือนพ่อแม่สอนลูก รู้จักเก็บ รู้จักกวาด รู้จักทำความสะอาด เวลามันโตไปแล้วมันจะไปคบเพื่อนมัน มันก็ไม่อายเพื่อนมัน มันทำได้เท่ากับเพื่อนมัน

นี่ก็เหมือนกัน มีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นเครื่องอยู่ของใจ ให้ใจมันเชื่อมตรงกับพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เชื่อมตรงกับธรรมและวินัย ให้มันเชื่อมตรงเพราะอะไร เพราะข้อวัตรปฏิบัติมันก็เกิดมาจากวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสด็จวัตร เสด็จวัตรมันก็อยู่ในปาฏิโมกข์ แล้วอยู่ในปาฏิโมกข์แล้วเป็นกฎเป็นวิธีการที่จะทำ แล้วทำอย่างไรละ

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านสอน ถ้ามันมีการกระทำ เครื่องอยู่ของใจๆ เราก็ฝึกหัดขึ้นมา การฝึกหัดนั้นฝึกหัดเพื่ออบรมหัวใจ การฝึกหัดนั้น ฝึกหัดเพื่อการเป็นพื้นฐานของการจะทำสมาธิ ของการทำความสงบของใจ

เพราะเริ่มต้นก่อนจะทำความสงบ ก่อนจะทำความสงบจิตมันขมวาวสธรรมๆ มันเป็นขมวาวส มันคุ้นชินกับความเคยชิน ความเคยชินบังคับไม่ได้นะ สิทธิเสรีภาพนะ เดี่ยวฟ้องศาลโลกเลย สิทธิมนุษยชนจะมาบังคับกันได้อย่างไร

นั่นไงมันไปนู่น ทั้งๆ ที่เขาจะมาดูแลหัวใจนั่นนะ

นี่เราฝึกหัดๆ ขึ้นมา บวชปั๊บจะเป็นพระอรหันต์ จะปฏิบัติให้ได้ แต่เวลามาเจอข้อวัตรปฏิบัติมันไม่ยอมรับ

สิ่งที่เป็นข้อวัตรปฏิบัตินั้นเขาจะฝึกหัดหัวใจนั่นแหละ เขาจะฝึกหัดให้หัวใจมันลงกับธรรมะ พอลงกับธรรมะขึ้นมาะ พอมันลงกับธรรมะ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พอลงกับ

ธรรมะมันจะขึ้นชม มันจะเคารพ มันจะบูชา เคารพบูชาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วเวลาเคารพแล้วเพราะอะไร

เพราะเวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติไปแล้ว เมตตาธรรม เมตตาธรรม ปัญญาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านคุ้มครองดูแล สิ่งที่เกิดขึ้น คุณดี สังคมร่มเย็นเป็นสุขอยู่ที่นี่ วัฒนธรรมของเราเนี่ยมันมาจากไหน

ชาติ ศาสนา มันมาจากการกล่อมเกลามาของศาสนา มันเป็นเรื่องวัฒนธรรมของเราขึ้นมา ให้พ่อแม่มีหน้าที่ความเป็นพ่อแม่

พ่อแม่ถ้าไม่มีสติปัญญาเป็นพ่อแม่ มันก็เป็นลูกเป็นหลานให้ลูกมันโขกสับหรือ พ่อแม่ก็ต้องมีปัญญาของพ่อแม่ ปู่ย่าตายายผ่านโลกมามากก็เป็นหลักชัยในบ้าน เพราะผ่านโลกมาผ่านประสบการณ์มา ลูกก็มีหน้าที่ของลูก มันทำตามหน้าที่ ถ้าทำตามหน้าที่ความถูกต้องดีงามขึ้นมาด้วยสติด้วยปัญญา ครอบครัวก็มีความสุข นี่วัฒนธรรมประเพณีของชาวพุทธ

นี่พูดถึงว่า เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนานะ พระพุทธศาสนานี้เลอค่ามาก เวลาหลวงปู่มั่นท่านเทศน์ที่วัดเจติยหลวง หลวงปู่มั่นท่านเทศน์มุตโตทัยฯ มุตโตทัยก็หัวใจของสัตว์โลก หัวใจของคน

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันย้อนเข้ามาที่ใจของคน แต่คนหาใจไม่เจอ เห็นแต่เงา ความรู้สึกนึกคิดนี้ไม่ใช่ใจ ความรู้สึกนึกคิดนี้เกิดจากใจ เราพยายามทำความเข้าใจ สงบกัน เราพยายามทำความเข้าใจก็จะผ่านความรู้สึกนึกคิดนี้เข้าไปเป็นสักแต่ว่ารู้ ภาตรู้ที่ ภาตรู้ที่แท้จริงอันนั้น ภาตรู้ที่แท้จริงอันนั้นเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันมีเวรมีกรรม สร้างคุณงามความดี มันถึงได้มาเกิดเป็นเราอยู่นี้ไง แต่เราไม่รู้โดยสัญชาตญาณ เรารู้ทางวิทยาศาสตร์ รู้ทางการแพทย์ไง

ทางการแพทย์มันก็บอกว่า ไข่ของแม่ สเปิร์มของพ่อ เนี่ยมันเกิดขึ้นมา แต่ธรรมะบอกว่า จิตปฏิสนธิที่อุบัติขึ้นในไข่ เวลาจิตมันหยั่งลง นั่นนะกรรมของสัตว์ กรรมของสัตว์ที่ไหน

ในทางวิทยาศาสตร์ เวลาท้องนะ ให้แม่มีอารมณ์ดีๆ ให้แม่อย่าโกรธอย่าชิง

น้ำมันเข้าไป มันเข้าไปตั้งแต่จิตหยั่งลงสู่ไข่อุบัติขึ้น นั่นเกิดแล้ว พอเกิดแล้วมันก็พัฒนาของมันขึ้นมา

นี่พูดถึงว่า เรามีบุญกุศล เราได้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาจะรื้อสัตว์ชนสัตว์ก็รื้อสัตว์ชนสัตว์ตั้งแต่ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตเพราะจิตนี้ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันเป็นต้นเหตุ มันเป็นต้นเหตุ มันมีวิชา เพราะความไม่รู้ตัวมันเองมันถึงได้มาเกิด เวลาจะทำขึ้นมา เราทำความสงบของใจเข้ามา ความรู้สึกนึกคิด เพราะมันเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์มันมีธาตุ ๔ ชั้น ๕ มนุษย์มีร่างกายและมีจิตใจ

เทวดาเขาเป็นกายทิพย์ๆ เขาก็มีแต่หัวใจใจ เขาถึงไม่กินอาหารอย่างเรานี่ไง เขากินวิญญานาอาหาร กินอาหารทิพย์ใจ เวลาพรหมเขาผัสสหารๆ

เกิดเป็นพรหมอยู่อย่างไร ชีวิตอย่างไร ใช้อาหารอย่างไร อยู่อย่างไร เป็นเทวดาอยู่อย่างไร ทำอย่างไร ใช้ชีวิตอย่างไร เป็นมนุษย์ หิว โรคหิวมันบีบคั้น โรคหิวเป็นโรคประจำธาตุชั้น โรคหิวเป็นโรคธรรมชาติ คนเกิดมามีหิวมีกระหาย หิวจนตาย

แต่ถ้าคนมีสติปัญญานะ ครูบาอาจารย์ของเรา เวลาบิณฑบาตมาแล้วเลี้ยงชีพโดยชอบ ยังอดนอนผ่อนอาหารนะ กินแต่น้อย กินพอดำรงชีพ แล้วถ้ากิเลสมันหนา ธาตุชั้นที่ทับจิตๆ ทานก็พยายามผ่อนอาหาร อดอาหาร

เพราะอาหารมันเป็นคุณค่าต่อคนที่มีความสติปัญญา แล้วใช้ดำรงชีพ มันเป็นโทษกับกิเลสที่อยากกิน เป็นโทษกับกิเลสที่มันมักมากอยากใหญ่ กินจนพุงพะไลเป็นโรคอ้วน ก็ต้องไปออกกำลังกาย ไปตัดลำไ้ได้นะ ตัดลำไ้ให้มันเล็กลง กินได้น้อย มันโง่ขนาดนั้นนะเพราะมันไม่มีธรรมในใจ

แต่ที่ธรรมในใจ นี่ไง เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไง มันเป็นเรื่องการอยู่การกิน การอยู่การกินมันก็การดำรงชีพไง แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็บวชมาแล้วเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง บิณฑบาตมาแล้ว ก่อนจะฉันปฏิสังขาย คำว่า “ปฏิสังขาย” ถ้าไม่ปฏิสังขาย ของที่มันบูดมันเน่า ของมันเสียหาย คนยิ่งใหญ่ เวลากินกินของบูดเน่าทั้งนั้นนะ แต่กินก่อนที่มันจะเน่า เน่าแล้วมันจะไม่กิน

ถ้ามันมีสติปัญญา มันสังเวช ธรรมสังเวชนะ เวลาเกิดคุณธรรมในใจมันเกิดความรู้สึกสังเวช โดยธรรม น้ำหูน้ำตาไหลนะ นั่นแค่ธรรมสังเวช ธรรมสังเวชเกิดจากสติปัญญาที่มันรู้เท่าทันกับกิเลสของตน แต่ยังไม่เห็นกิเลสซะนะ ธรรมสังเวชมันเกิดเวลาทำความเข้าใจแล้วมันเกิดความสังเวช เราเห็นไหม เห็นการกระทบการเตือนกัน เราเห็นแล้วเราสังเวช น้ำหูน้ำตาไหลนะ นี่มันเกิดความสังเวช

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราพิจารณาแล้วมันเกิดความสังเวช มันจะสำรวจระวัง มันจะพยายามค้นคว้าหาใจของตน ทำสมาธิ ทำจิตให้สงบระงับเข้ามา พอจิตสงบเข้ามา ถ้าจิตสงบระงับเข้ามา มันเป็นสิทธิ์ของจิตดวงนั้น มันเป็นสิทธิ์ เป็นอภิสิทธิ์ ความรู้จริงในใจของตน แล้วความรู้จริงในใจของตนเห็นไหม มันรู้แค่นี้แหละ มันยังเห็นคุณค่าเลย

แล้วถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้นะ ปัญญาการรู้แจ้งในจิต ในจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ปัญญาการรู้แจ้งในอวิชชา ในความไม่รู้

จิตมันไม่รู้ ธาตุมันไม่รู้ แต่ธาตุรู้ ธาตุที่มันมีความคิด ธาตุที่มันมีความคิดเวลามันย้อนกลับทวนกระแสเข้าไปเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา มันมหัศจรรย์นะ มันมหัศจรรย์

เวลาหลวงตาท่านสิ้นกิเลส เวลากราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบแล้วกราบเล่า มันขอบบุญขอบคุณ กราบแล้วกราบเล่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร

รู้ได้อย่างไร เรารู้ เรารู้ รู้เพราะอะไร รู้เพราะหลวงปู่มันเป่ากระหม่อมมา หลวงปู่มันวางข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาให้พยายามฝึกหัดดำรงตนให้จิตมันเข้มแข็งขึ้นมา ให้จิตมีสติปัญญา ใคร่ครวญเข้ามา นี่เรามีครูมีอาจารย์นะ

เกิดมาสังคมใดก็แล้วแต่ เขาพยายามโฆษณาของเขาว่าของเขาดี ใครๆ ก็โฆษณาว่าของเขาดี สินค้าใครก็ว่าสินค้าของเขาดีทั้งสิ้น แต่เราเป็นผู้ใช้ เราเป็นผู้ใช้เองว่าจริงหรือไม่จริงจริงหรือไม่จริงก็ถามตัวเองสิ งงไหม สงสัยไหม ลังเลไหม ทั้งนั้น แต่ถ้าเป็นความจริงๆ มันลังเลได้อย่างไร รู้เองเห็นเองสดๆ ร้อนๆ

หลวงตาท่านเทศน์ประจำนะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสดๆ ร้อนๆ ออกจากเตามาเนื้ ใ้โฮ! ยังร้อนๆ อยู่เลย ไม่มีกาลไม่มีเวลา ผู้ใดรู้ ผู้นั้นรู้ประจักษ์ในใจของตน มันจะเป็นความจริงขึ้นมา นี่ไง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงประเสริฐไ้

พระพุทธรูปมีค่ามาก แต่เราใช้กันแค่เปลือกนอก เป็นประเพณีวัฒนธรรม แล้วก็เอา ประเพณีวัฒนธรรมมาคุยอวดว่าข้านี้ยิ่งใหญ่ ว่าข้านี้ทำแล้วประสบความสำเร็จ

เอ็งไม่ต้องอวดหรอก เขาก็ทำกันเอง รัฐบาลพื้นฟูประจำ ประเพณี เวลาเข้าพรรษา ออกพรรษา เขาพยายามฟื้นฟู ฟื้นฟูทำไม ฟื้นฟูเพื่อให้ประชาชนมีศีลมีธรรม มีศีลมีธรรมแล้วไม่ สร้างความเดือดร้อน ในครอบครัวก็ไม่เดือดร้อน ในสังคมก็ไม่เดือดร้อน ในประเทศชาติก็ร่มเย็น เป็นสุข รัฐบาลเขาก็ปรารถนาให้พวกเรามีความสุข แล้วเวลามีความสุข ก็เลสมันยุมันแห่ จะ เอาอย่างนั้น จะเอาอย่างนี้ เอาอะไร เอ็งทำจริงหรือเปล่า มันได้จริงหรือเปล่า

ถ้ามันได้จริง บัจั้จัดตั้ง สันติปฏิวัติ นี่คื้คุณธรรมในใจ

เราฝึกหัดเพราะเรามีหัวใจไ้ เรามีจิตวิญญาณไ้ เพราะจิตวิญญาณนี้เวียนว่ายตายเกิด ในวัฏฏะ เพราะจิตวิญญาณของเรา นาย ก. นาย ข. นาย ง. สมมุติทั้งนั้นนะ แค่นี้ แต่ก่อนที่ มันจะเป็นชาตินี้มันมาจากไหน มันมีอะไรมา แล้วอยู่ในปัจจุบันนี้มันทำอะไร แล้วตายแล้วจะไป ไไหน

เวลามันพิจารณาไปแล้ว มันชัดเจนนะ ธรรมะนี้ตอบได้หมด มาจากไหน บุญเพนิวาสนุสติญาณ อนาคต จตุปปาตญาณ อาสวัภยญาณ ทำลายอวิชชาสิ้นไปในภพ ชาตินี้ เอวัง